

— Ami a közmunkákra fordítandó tizenkétmillió korona elosztását illeti, még nem történt döntés arról, hogy ez az összeg az érdekeltségek kéréseihez képest egyöntetűen már most legyen felhasználható és ne havi egymillió koronás részletekben. A jövő héten előreláthatóan Budapestre érkezik Sir Henrik Strakosch, to-

vábbá Neumeyer, az angol pénzügyminisztérium vezetője, akik társadalmi látogatást tesznek ugyan, azonban valószínű, hogy bizalmas megbeszéléseket fognak folytatni arról, hogy miként segíthető elő az, hogy az őszi többmunkák megindítására a költségvetésben nagyobb összegek álljanak a kormány rendelkezésére.

Kutfurás házikezelésben, furótöréssel és csőszakadással.

Szeged, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Hetek óta folyik a munka a Templom-téren, a Rozália-kápolna mellett. Furják az új, talán a kilencedik ártézi kút. Ennek a kutfurásnak eddig az volt a legfőbb nevezetessége, hogy a városi mérnökség házilag végzi Buócz Károly műszaki tanácsos szakszertű irányítása mellett. Ezelőtt a város mindig vállalkozónak adta ki az ártézi kutfurásokat, de most meg akarta takarítani a vállalkozó hasznát, megvásárolta a kutfuráshoz szükséges eszközöket, készülékeket és csöveket és elhatározta, hogy a jövőben minden új kútát házikezelésben készítteti el.

Az első kísérlet nagy reménysek és várakozások között kezdődött meg jó néhány héttel ezelőtt és akkor úgy mondták, hogy a munka legfeljebb egy-két hétig tart, az új kút hamar elkészül és vízához bekapcsolásával lényegesen enyhülnek majd be a szegedi vízhiányban. Multak a hetek szörnyű gyorsan, az első terminus is elröptül, a második is, de a kutfuró gözbika lendítőkereke csak nem akart megnyugodni. Pedig a csövek egyre mélyebben hatoltak a föld színe alá. A száználvan méteres mélység után elérte az első vízréteget. Szegényes volt a réteg, nem adott annyi vizet, mint amennyire vártak. Tovább furtak. A 256-ik méternél új, valamivel bővebb vízrétegre bukkantak. A szakértők úgy gondolták, hogy mind a két réteget ki lehet használni. A száználvan méteres rétegnél szűrőkészüléket szereltek fel. Akkor pedig beütött az első baj. A mélyebben fekvő réteg vízének nagyobb volt a nyomása és így ahelyett, hogy felszökött volna a föld színe fölé, beomlott a felső szűrőkészüléken keresztül a kisebbnyomású felső rétegbe, visszaszorítva annak is a vizét. Akkor jötték rá, hogy fizikai lehetetlenség két réteg összekapcsolása, mert abban az esetben, ha a felső réteg vízének a nyomása nagyobb, az visszaszorítja az alsó réteg vizét is, de föl a világért sem jön. Egyetlen olyan lehetőség van, amely mellett két réteg vizet föl lehet hozni és ez az, ha mindkét réteg nyomása hajszálalig egyenlő és állandóan egyenlő marad. A felső rétegnél alkalmazott szűrőkészüléket tehát eltávolították és helyreállították a cső folytonosságát, így az alsó réteg vize feljött,

de nagyon kevésnek találtatt. Alig adott naponta ezer köbmétert, pedig legalább kétezer köbmétert vártak 15-16.

— Le kell furni a 330 méternél levő gazdag réteget — volt a vélemény.

Tehát folytatták a furást. Ismét multak a hetek, a csövek egyre lassabban haladtak a reményes réteg felé. A 283-ik méternél járhattak, amikor ismét végzetes baj történt: eltorzult a furó. A furást csak úgy lehetett volna folytatni, ha a csöveket felhúzzák. Meg is kezdték a csövek felhúzását, de úgy látszik, a fátum nem nézte jó szemmel a házikezelést, mert a csövek egyszer csak elszakadtak.

— Maradjunk meg a második rétegnél, amely a 256-ik méternél húzódik el. Mondták a kutfurók — elégedjünk meg az ezer köbméter vízzel naponta.

Buócz Károly műszaki tanácsos a tanács-hoz fordult tanácsért. Jelentésében elmondta a házi kutfurás változatos viszontagságait, hogy a 256-ik méternél lévő rétegnél gyenge a nyomás, legfeljebb 1000 köbméter vizet ad naponta, de az is lehet, hogy a víz java az elszakadt cső mellett folyik el. Ha tovább furatna a város, a háromszázharmincadik méter felé új vízréteget találna, amely bizonyosan megadja a napi kétezer köbmétert. De a továbbfuráshoz újabb pénz kell, mert az előirányzott hitel elfogyott. Eddig száznegyven-százötvenmillió koronát emésztett fel a házikezeléses kút, igaz azonban, hogy ebből a pénzből sok olyan szerszámot vásároltak, amely továbbra is tekintélyes értéket képviselő leltári tárgy marad. A továbbfuráshoz pedig még vagy tizenötmillió korona kellene.

— Biztosan számíthatunk arra a kétezer köbméterre? — kérdezte Turóczy Mihály főügyész.

— Biztosan — szölt Buócz Károly.

— Akkor adjuk meg, hiszen úgy közel harminc százalékkal szaporodik a vízmű vize.

A tanács egyhangulag megszavazta a kért tizenötmillió koronát és megbízta Buócz Károlyt, hogy furassa tovább a kútát.

Most tovább furják.

Ha nyomtatványra van szüksége, telefonáljon a Délmagyarország Hírlap- és Nyomdavidálat R-T-nak, telefon 16-34.

A pénteki lóversenyekre teljesen átalakították a lóversenypályát.

Népes mezőnyök fognak indulni a versenyeken.

Szeged, augusztus 14. (Saját tudósítónktól.) Hetek óta élénk érdeklődés nyilvánul meg azok iránt a lóversenyek és lovasmérkőzések iránt, amelyekről évről-évre nagy sikerrel rendez a Délvidéki Lovas Egyesület és a Szegedi Gazdasági Egyesület. Már hetekkel ezelőtt beszámolt róla a Szeged, a lóversenyek sikeréért a rendezőség mindent elkövet. Napok óta állandó permanenciában van, úgy hogy mára már minden teljesen készen állott. A lóversenypályát teljesen átalakították az idei versenyekre, miután szokatlanul érdekes és eddig még nem látott versenyek szerepelnek a programon. A pályán Szegeden eddig még nem látott nagystíliú akadályokat és gátakat építettek, vannak olyan akadályok, ahol a lovaknak másfél-kétféle magasságokat kell átugraniuk. Ezeket az akadályokat téglából építették, úgy hogy a pálya most teljesen úgy néz ki, mint azok a pályák, ahol nemzetközi lovasmérkőzéseket rendeznek. A nagy érdeklődésre való tekintettel a tribünt is kibővítették, a tavalyi 50 páhollyal szemben az idén már 75 van, ami élénken bizonyítja azt, hogy Szegeden minden lehetőség megvan, hogy a lovassport szépen fejlődjön.

A háromnapos versenyekre szokatlanul nagy számban érkeztek be nevezések, nemcsak elsőrendű versenylovak fognak indulni, de az urlovasok legnagyobb része is olyan, akiknek országosan ismert nevük van és már nem egyszer szerepeltek győzelmesen a nemzetközi Concours Hippique ellen. A neves lovasok között többek között a következők vesznek részt: lovag Braun, Lakos Bertalan, Bindel Ottó százados, Almásy Pál gróf, Zichy János gróf, Schmerzing Egon báró, Podmaniczky báró, Eder Elemér, Makay István százados, Cseh Kálmán, Imre Dénes hadnagy, Rezneck Jenő, Schaurek Ottmár hadnagy, Prónay Sándor, Kágner József, Burián Mihály, Bachner Antal ezredesek és még számosan.

A versenyek pénteken délután pontosan fél 3 órakor kezdődnek, szombaton és vasárnap délután folytatódnak. Az első versenynapon hat szám szerepel, öt legitim galoppverseny, a programot pedig igen érdekes vadász díjugratás zárja be, amelyet ugyancsak totalizáttal rendeznek meg. Ennél a versenynél a lovasok először elhaladnak a tribün előtt, egy akadályt átugratnak a közönség előtt közvetlenül és így a lovasok stílusából és a lovak képességéből módjában van a közönségnek ebben a versenyben is fogadni a totalizáttal, az eddigi szegedi példákhoz eltérőleg, amikor az ilyen természetű versenyeket totalizateur nélkül bonyolítottak le.

Szombaton délután azután sorra kerül az országos concours hippique, amelyen részt vesznek a szegediek mellett a bécsi és luzerni concoursok összes jelentősebb győztesei, valamint a budapesti májusi és júniusi mérkőzések indulói is. Vasárnap délután azután ismét a galopp versenyek következnek, köztük egy tisztá akadályversenyyel, a vé-

Régi szegedi színházak.

Írta: dr. Czimer Károly.

(Hatodik közlemény.)

A szegedi színház 50 esztendeig volt menedékhelye a magyar vándorszínészeknek. Hozzáfűződik a magyar színészet őskora. Az első magyar színigazgató, Kelemen László és kegyeles emlékü társulata még nem játszhatott benne, de Ernyi Mihály kolozsvári társulatában, az akkori leghíresebb színész, mint kotsi Patkó János hősszerelme, aki Kolozsváron az első magyar színésziskolát megnyitotta, Jancsó Pál országos hírló komikus, Lavotta János, a halhatatlan emlékü magyar zeneszerző, a társulat karmestere, Kántor Gerzson, a legkitünőbb magyar komikus szerepeltek. Később Deryné, Szentpétery Zsigmond, Egressy Gábor, Szerdahelyi József, Lendvay Márton, Megyeri Károly, a legnagyobb magyar komikus, Jókainé Laborfalv Róza, Felek Miklósné Munkácsi Flóra, Lonovicsné Hollósy Kornélia, Bulovszky Szathmáry Lilla stb. fényes csillagai voltak a városi színházaknak.

1849-ben az osztrák önkényuralom hirhadt főnöke, Bonyhádi (Perczel) István adminisztrátor a magyar előadásokat betiltotta. Ettől kezdve német színészek, bűvészek, viaszbáb-mutogatók bérelték ki 2-3-5 előadásra.

Az 1860-as években, amint a magyar világ és kis alkotmány „kiütött”, ismét birtokba vették a magyar színészek; azonban 1867 után a szinpadot lebontották, a régi táncszállát közgyűlési teremmel alakították át, az öltözőt és ruhatárt hivatalszobákká tették. A szöglet-korcsmát és benne levő kávéházat, amely az 1800-ban épült városi háznak Feketes utcai földszintes részében volt elhelyezve és a Hétfalaztó fejedelem szállodára nézett, Gombási

várnagy lakásául alakították át, aki egyebek közt a folyosóján ferslőgban hízalt a malacokat, amelyek egy izben véletlenül kiszabadulván, három napig szünet nélkül szaladtak, hogy megemberedett inukból a zsibbadást radikálisan kiűzhessék.

Igy fejezte be kulturális pályafutását a városi színház, a magyar vándorszínészek tiszteletre méltó, de primitív hajléka.

IV.

A szegedi korcsmákban is játszottak a vándorszínészek, a többi közt az Oroszlán- és Iskola-utcák sarkán állott Ot pacsirta vendéglőben (ma Pulitzer-ház). A felsővárosi Kis-Kaszinó is sokáig szolgált színházzal, amelynek a Kistisza- (Maros)-utcai szárnyában levő tágas nagy táncteremben állították fel a szinpadot.

Bonyhádi (Perczel) István, a híres császári megyefőnök 1851. év augusztus 17-én I. Ferencz József születésének előestéjén a városi színházban diszlocadást rendelt, de fulmináns tüntetés, lármá, fütyülés tört ki, botrányba fulladt az ünnepély, amire kitiltotta a színházból a magyar társulatot. Emiatt a felsővárosi Kis-Kaszinó tüntetőleg meghívta falai közé az üldözött színészeket, akik 1860-ig sokszor menekültek oda.

A Kiskaszinó szinpadja akkor érte fénykorát, amikor a vidék legjobb igazgatója, Latabár Endre, nagy zenei tudása, kitűnő karmester, Molnár György kiváló tragikus színész és Bulovszky Szathmáry Lilla Szegedre hozta (1854-56) és olyan jól ment a Kiskaszinó színháza, hogy Latabár osztalék (proporcio) helyett fizetést (fixumot) adott társulatának.

Ez időben a legfényesebb uri bálakat a Kiskaszinó nagytermében tartották, ami közben a tűzvérű szegedi jogászok és a kihívó viseletű

osztrák tiszték közt számos véres párbaj támadt, amiknek során például az acélizmu Aigner Ödön villámgyors pengéje nem egy hetvenkedő s valiszér-tisztet tanított tisztességes viselkedésre.

Ma már kevesen tudják, hogy az az ütött-kopott épület, a Maros-utca elején, akkor fényes társadalmi hivatást töltött be és zajos és lelkes hazafias ünnepélyek színhelye volt, de a rekonstrukció után nyitott fényes mulatóterem háttérbe szorították és nagytermét, ahol egykor a színelőadásokat tartották, az 1880-as években már csak színházi festőteremül és diszlettáru használták, most pedig a szakszervezetek munkás-otthona van elhelyezve benne.

Azon idő alatt, amíg a városi szinpad mintegy állandó színházul szolgált, egyszersmind néhány nyitott nyári szinkört (arenát) is építettek Szegeden.

Ezek közül legelső és legrégebbi a budai ország-uton (előbb nagy posta-uton), a rókusai népiskola-val szemben feküdt (Kossuth Lajos-sugárút 37. sz.) a Hét pacsirta vendéglő nyári szinköre volt a leglátogatottabb.

Ezt a vendéglőt 1836-ban építették, nagy sarok földszintes vályogház volt, tágas ivó- és billiárd-szobával. Az 1840-es évektől kezdve bérlije Gruber Gusztáv cseh sörfőző volt egész életében, aki soha sem tanult meg jól magyarul, ellenben a piaristák keze alatt nevelkedett fiaiból gazdatisztek, papok és igen jó magyarokká váltak. Legidősebb fiát még 85 éves korában is Gusztáv néven ismerte és szerette élcse, kifigurázó, de soha sem sértő kedélyű volt a város korcsmajáró népe. Az árvíz után a Feketesast bérelte ki és ettől kezdve az árvízben ledől rókusai Hét pacsirta törzs-vendég serege, a pocakos disznóhizlalók és hentesek hasbavállal légiója a Gusztáv kedvéért a Sasba tette át a főhadiszállását és ezentúl a né-